

Пролог

В СРАВНЕНИЕ С господарския дом на Уайтинг в града къщата, която Чарлс Бомонт Уайтинг построи преди десет години, след като се върна в Мейн, беше направо скромна. А иначе по стандартите на Емпайър Фолс, където повечето еднофамилни къщи струват доста под седемдесет и пет хиляди долара, неговата беше направо палат – с пет спални, пет бани с тоалетна, вана и души и, отделно от дома, художническо ателие. Ч. Б. Уайтинг беше прекарал няколко години, през които бе оформил характера си, в старото Мексико и къщата, която той построи, представляваше хасиенда в мисионерски стил. Той дори поиска тухлите специално да бъдат изпечени със структура и цвят, наподобяващи кирпич. Хората говореха, че било голяма глупост да издигнеш такава къща в центъра на щата Мейн, но това не му го казваха в очите.

Както всички мъже от рода Уайтинг, Ч. Б. беше нисък човек, който не обичаше да привлича вниманието на хората с това, и така ниско надвисналите тавани на къщата в стила на испанската архитектура му подходеха идеално. Мебелите бяха като тези, които се използват в мострените къщи и в караваните, за да създават впечатлението за пространствен обем – оптическата илюзия вършеше доста добра работа освен в случаите, когато на гости идваха едри хора и тогава впечатлението беше като това от пищно мебелиран куклен дом.

Хасиендата – както Ч. Б. Уайтинг винаги я наричаше – бе построена върху участък земя, които семейството притежаваше от няколко поколения. Първите членове на рода Уайтинг се бяха занимавали с дърводобив и дървообработване и постепенно бяха станали собственици на по-голямата част от земята по двата бряга на река Нокс, за да могат да държат под око какво плава надолу към океана на разстояние осемдесет километра на

югоизток. По времето, когато се роди Ч. Б. Уайтинг, в щата Мейн беше прекарано електричество, а реката, преградена с язовирна стена след Емпайър Фолс, при Феърхейвън, беше изгубила доста от основното си значение. Дърводобивната промишленост се беше изтеглила по-надалече, на север и на запад, и семейство Уайтинг разшири деловата си дейност в производството на текстил и облекло и в целулозно-хартиената промишленост.

Въпреки че реката вече не беше от значение като източник на енергия, част от унаследените права на Ч. Б. Уайтинг включваше изконната вяра, че е негов дълг да я държи под око, така че когато дойде времето да построи къщата си, Ч. Б. избра парцел за строеж малко над водопада, отатък Железния мост, срещу градчето Емпайър Фолс, което по онова време беше оживена община, в която живееха мъже и жени, наети в различните фабрики и заводи на империята Уайтинг. След подготовката на терена и завършването на къщата Ч. Б. щеше да има възможност да вижда фабриката си за ризи и текстилния си завод през дърветата зиме, нещо, което в Централен Мейн продължаваше през почти цялата година. Неговата целулозно-хартиена фабрика се намиреше на няколко километра по-нагоре срещу течението, ала високият ѝ комин бълваше стълбове дим, понякога бял, друг път черен, и той можеше да го гледа откъм вътрешния си двор в задната част на къщата.

Когато се премести на другия бряг на реката, Ч. Б. Уайтинг стана първият член на клана, който даде да се разбере, че установяването на дистанция спрямо хората, които създаваха богатството им, е в реда на нещата. Семейният дом в имението в Емпайър Фолс, огромна постройка в джорджзиански стил, издигната в началото на миналия век, предлагаше камини от естествен камък във всяка спалня, както и официална трапезария, на чиято дъбова маса можеше да се настанят повече от тридесетина гости под половин дузина искрящи полилеи, докарани с влака от Бостън. Това беше дом, построен да внушава както страхопочитание, така и лоялност у ирландските, полските и италианските имигранти, дошли на север от Бостън, както и у канадци от френски произход, които се бяха придвижили на

юг в търсене на работа. Старият господарски дом на Уайтинг беше разположен точно в центъра на града, на една пряка от фабриката за ризи и на две преки от текстилния завод, построен там нарочно, колкото и да не ви се вярва, от хората на Уайтинг, които работеха по четиринадесет часа на ден, прибираха се у дома да хапнат на обяд, след което се връщаха във фабриките, където често оставаха до късно през нощта.

Когато беше малко момче, на Ч. Б. му беше приятно да живее в господарския дом на семейство Уайтинг. Майка му постоянно се оплакваше, че бил стар, имало течение и било неудобно да се ходи от там до извънградския клуб, до къщата край езерото, до шосето на юг, което водеше за Бостън, където тя предпочиташе да отива на покупки. С обширните си сенчести паркове, градини, с безбройните си стаи със странни форми това беше прекрасна къща, в която да израсне едно дете. Баща му Хонъс Уайтинг също обичаше дома, особено и заради това, че в него бяха живели само членове на семейство Уайтинг. Бащата на Хонъс, Илайджа Уайтинг, който по онова време беше близо деветдесетгодишен, все още живееше в пристройката за кабриолети отзад със своята зла жена. Мъжете от рода Уайтинг имаха много общи неща, включително и това, че те неизменно се женеха за жени, които правеха живота им нещастен. В това отношение бащата на Ч. Б. се беше справил по-добре, отколкото повечето от предците си, но въпреки това се чувстваше засегнат от жена си заради лошото ѝ мнение за него, за господарския дом на семейство Уайтинг, за Емпайър Фолс и за целия изостанал щат Мейн, където тя се чувстваше жестоко изпратена в изгнание от Бостън. Прекрасните порти и оградата от ковано желязо, които бяха докарани чак от Ню Йорк, за да очертаят границите на периметъра на имението, за нея бяха стени на затвора ѝ и всеки път, когато тя отбелязваше това, Хонъс ѝ напомняше, че той държи ключа за тези порти и ще я пусне да излезе, когато пожелае. По дяволите, ако толкова много ѝ се искало да се върне в Бостън, да вземе да го направи. Той заявяваше това, като много добре съзнаваше, че тя няма да го направи, защото точно това проклятие тежеше над всички мъже от рода Уайтинг – че техните съпруги им оставаха верни напук на тях.

По времето, когато се роди синът им, обаче Хонъс Уайтинг бе започнал да разбира и тайничко да споделя мнението на съпругата си, поне доколкото това се отнасяше до Емпайър Фолс. Тъй като градът бързо бе започнал да се разраства през втората половина на деветнадесети век, имението на Уайтинг постепенно се оказа заобиколено от къщите на фабричните работници – напоследък отношението на хората, участващи в това обкръжение, изглеждаше все повече изпълнено с възмущение. Семейство Уайтинг по традиция се бяха опитвали да успокояват служителите си всяко лято, като ги канеха на гала светски събития в имотите на семейството, но на Хонъс Уайтинг му се струваше, че много от хората, които идваха на тези събирания, бяха изключително неблагоприятни за безплатната храна, напитки и музика, като някои от тях гледаха на самия господарски дом със скрити изражения, подсказващи, че те няма да умрат от мъка, ако той изгореше до основи.

Може би поради тази неизказана, но нарастваща враждебност Ч. Б. Уайтинг беше изпратен извън града, най-напред в частно училище с пансион, а след това в университета. След това беше прекарал почти десет години в пътувания, най-напред с майка си из Европа (нещо, което се бе харесало много повече на добрата жена, отколкото да стои в Мейн), а след това самостоятелно из Мексико (нещо, което му се бе харесало много повече, отколкото да пътува из Европа, където беше прекарал твърде дълго, за да я изучава и да ѝ се наслаждава). Докато много от мъжете в Европа стърчаха по-високи от него, мъжете в Мексико бяха по-ниски и Ч. Б. особено им се възхищаваше на това, че са мечтатели, които не изпитват неотложен копнеж да превърнат мечтите си в реалност. Баща му обаче, който плащаше за странстванията на сина си по земното кълбо, накрая реши, че наследникът му трябва да се върне у дома и да започне да дава своя дял за увеличаването на семейното състояние, вместо да пилее колкото може повече на юг от границата. По това време Чарлс Бомонт Уайтинг беше вече почти тридесетгодишен и баща му беше стигнал неохотно до заключението, че единствената му истинска дарба беше да харчи пари, макар че младият мъж твърдеше, че освен това се занимава с живопис

и пише поезия. Време беше да се сложи край и на едното, и на другото, поне толкова беше мнението на стария. Хонъс Уайтинг вече бързо приближаваше шестдесетата си годишнина и макар да му беше приятно, че е могъл да угоди на сина си, бе започнал да осъзнава, че е оставил това да продължи твърде дълго и че обучението на момчето за семейния бизнес, който един ден щеше да наследи, беше много закъсняло. Самият Хонъс беше започнал във фабриката за ризи, след което беше преминал в текстилния завод, а накрая, когато старият Илайджа бе загубил разсъдъка си и един ден се беше опитал да убие жена си с лопата, пое целулозно-хартиената фабрика в горното течение на реката. Хонъс искаше неговият син да е подготвен за онзи неизбежен ден, когато и той щеше да изперка и да нападне майката на Чарлс с първото попаднало му подръка оръжие. Пътуването из Европа не беше променило мнението ѝ за него, за Емпайър Фолс или за щата Мейн, както той се бе надявал да се случи. От личен опит знаеше, че хората рядко са щастливи от това, че са научили какво им липсва, а единственото нещо, което Европа беше причинила на жена му, беше да насърчи природната ѝ предразположеност да прави горчиви и несправедливи сравнения.

От своя страна, Чарлс Бомонт Уайтинг, изпратен да пътува далеч от къщи, на възраст, когато би предпочел да си е у дома, не изпитваше кой знае какво желание, също като майка си, да се връща от Европа, но когато беше призван, само въздъхна и се подчини – така, както винаги беше правил. И не че не знаеше, че младостта му в един миг ще свърши и ще се прибере обратно от тези негови пътувания, и заниманията му с живопис, и писането на стихове. Изобищо никой не поставяше под въпрос това, че един ден задълженията към „Предприятия на Уайтинг и синове“ щяха да бъдат прехвърлени на него, и макар и да му минаваше през ума, че завръщането в Емпайър Фолс и поемането на семейните дела може да се окаже намеса в личната му предопределеност на творец, това не можеше да бъде избегнато. Един ден, когато предусети, че приближава моментът да бъде призван, той се опита да изрази с думи онова, което смяташе, че е неговата най-истинска същност и че ще е несправедливо да му се попречи да се изяви в истинското си призвание. Той смяташе да сподели

тези мисли с баща си, но това, което беше написал, звучеше по-скоро като поезия, смътно и неубедително дори за самия него и той приключи с всичко това, като захвърли писмото. От една страна, не беше сигурен дали баща му като практичен човек би приел за начало, че човек може да има природа, а ако това беше така, вероятно негов дълг бе или да се откаже от нея, или да я смачка в някаква форма и да ѝ даде да разбере кой командва парада. През последните си месеци на свобода в Мексико Ч. Б. се излежаваше на плажа и въображаемо доказваше правотата си на баща си, не спираше да спори с него и всеки път губеше спора, така че когато най-сетне получи призовката, беше твърде изтощен да окаже каквато и да било съпротива. Бе се прибрал у дома, решен да направи всичко, каквото можеше, но се боеше, че бе зарязал истинското си аз и всичко, на което бе способен, в Мексико.

Това, което установи, беше, че намесата в най-истинската му същност не беше чак толкова неприятно или трудно, както си бе представял. Всъщност когато разгледа Емпайър Фолс, той остана с ясното впечатление, че хората го правят всеки ден. А ако човек трябваше да упражнява намеса върху съдбата си, да го правиш като мъж от рода Уайтинг не беше толкова лошо. За своя изненада установи освен това, че е възможно да се справиш добре с нещо, към което проявяваш незначителен интерес, също както беше възможно и да не те бива в нещо, било живопис, било поезия, с което толкова много обичаши да се занимаваш. Макар фабриката за ризи да не го привличаше с нищо, той демонстрира склонност да я управлява, да разбира скритите причини защо нещо не се е получило и инстинктивно да знае как да оправи проблема. Освен това обичаше баща си и се възхищаваше на енергичността на дребния човек, на спрехавия му нрав, на нежеланието му да отстъпва пред нищо, увереността му, че е винаги прав, способността му да оправдава всякакви действия, които най-накрая предприемаше. Той беше мъж, който или беше в пълна хармония с природата, или тя го беше надвила и напълно подчинила. Чарлс Бомонт Уайтинг никога не разбра със сигурност кое беше вярно, а вероятно това нямаше и значение – и така, и иначе старецът си заслужаваше човек да се съревновава с него.

Въпреки това на Ч. Б. Уайтинг му беше ясно, че баща му и дядо му се бяха радвали на всичко най-хубаво, което „Предприятията на Уайтинг и синове“ можеха да предложат. Времената се променяха и нито фабриката за ризи, нито текстилният завод, а дори и целулозно-хартиената фабрика нагоре срещу течението бяха толкова доходни, колкото някога. През последните две десетилетия имаше опити във всички фабрики в окръг Декстър да се създадат синдикати и макар тези опити да не бяха успели – тук беше щатът Мейн, не Масачусетс, – дори Хонъс Уайтинг беше съгласен, че усилията да се задържат синдикатите извън фабриките се бяха оказали почти толкова големи, колкото и ако им се позволи да влязат вътре. Работниците, които трудно приеха поражението си, бяха и потиснати, и не напълно трудоспособни, когато се върнаха на работните си места.

Хонъс Уайтинг, естествено, беше планирал синът му да се настани в господарския дом на Уайтинг веднага щом си намери съпруга и когато старият Илайджа сметнеше за необходимо да напусне този свят, но десет години след като Ч. Б. бе напуснал Мексико, нито едното, нито другото от тези две събития се беше случило. Ч. Б. Уайтинг, малко нещо женкар през горещите си слънчеви млади години, сякаш изгуби сексуалните си апетити в мразовития Мейн и изпадна в едно непреднамерено въздържание, макар че понякога си спомняше за най-добрите си години на плътски лудории на полуостров Юкатан.

Може би изпитваше страх при самата перспектива за съпругески живот, от това да се ожени за момиче, което един ден щеше да поиска да убие.

Илайджа Уайтинг, който вече приближаваше стоте, не бе успял да убие жена си с лопатата, но и не се беше съвзел от провала си. Двамата продължаваха да живеят в пристройката: старият Илайджа вкопчен в нещастieto си, а съпругата му – в него. Той сякаш умира вътрешно, бе отбелязал лекарят на стареца, най-сигурният белег на което беше почти библейският му метеоризъм. От дълги години бе карал въздуха в пристройката да позеленява от завист, но всички изследвания показваха, че сърцето на старото изкопаемо оставаше здраво и Хонъс беше наясно, че може да изминат още няколко години, преди той да

отстъпи мястото си на сина си, като на свой ред се премести в пристройката. В края на краищата щеше да е необходима поне година да се проветри, дори ако старецът умреше на следващия ден. Освен другото съпругата на Хонъс също вече беше показала ясно да се разбере, че няма никога да се премести в пристройката, а напоследък беше изпаднала в такава депресия заради мисълта, че може да умре в Мейн, че той се видя принуден да ѝ купи малка еднотипна редова къща в залива Бак Бей в Бостън, където тя твърдеше, че била израснала, което, разбира се, не беше истина. Хонъс обаче я беше намерил в южен Бостън и пак би я оставил там, ако имаше капка здрав разум. Във всеки случай, когато Чарлс дойде при него един ден и му обяви намерението си да си построи свой собствен дом и да го отдели от Емпайър Фолс с реката, той го разбра и дори одобри плана му. Само по-късно, когато се оказа, че къщата представлява хасиенда, той изпита страх, че момчето може пак да започне да пише стихове.

Но нямаше причина да се безпокои. По-рано през годината Ч. Б. Уайтинг беше сбъркан с баща си на улицата и още същата вечер, когато се разгледа внимателно в огледалото, разбра защо. Косата му беше започнала да сребрее, а в очите му се таеше някаква свирепост като на териер, която не беше забелязал по-рано. От младия мъж, който бе искал да живее и умре в Мексико, да мечтае и да рисува, да пише поезия, сега не бяха останали много следи. А миналата пролет, когато баща му бе предложил да ръководи не само фабриката за ризи, но и текстилния завод, вместо да се почувства уловен в капана на неизбежната предопределеност до края на живота си, той бе установил, че е почти щастлив, че почти изцяло е въведен в законното си право. Хората бяха започнали да го наричат Ч. Б., вместо да му викат Чарлс, и на него му харесваше как звучи това.

КОГАТО БУЛДОЗЕРИТЕ започнаха да разчистват строителната площадка на къщата, се направи едно тревожно откритие. По-край брега се намериха удивително количество боклуци – цели купища, някои от тях заплетени в корените на дърветата и

клоните, други пръснати по хълма чак до самия връх. Удивително беше самото количество на боклуците и в началото Ч. Б. Уайтинг реши, че някой, или голям брой неизвестни лица, беше проявил нахалството да използва имота като нерегламентирано сметище. Колко време беше продължавало това безчинство? Той така се беше вбесил, че бе готов да застреля някого, докато един от мъжете, които беше наел да разчистят терена, не му обърна внимание, че за да може някой, или голям брой неизвестни лица, да използва земята на семейство Уайтинг за бунище, ще му трябва път за достъп до имота, а такъв нямаше или не и преди Ч. Б. Уайтинг сам да бе прекарал пътя месец по-рано. Макар и да изглеждаше малко вероятно, че такова количество боклуци – спукани вътрешни гуми, тасове, кутии от мляко, ръждясали консерви, счупени мебели и тем подобни – са могли по естествен път да бъдат изхвърлени на едно място на брега от теченията или водовъртежите, това беше факт и значи е било възможно. Нямаше друг избор, освен боклуците да бъдат извозени и това беше направено още през същия месец май, когато се наляха основите на къщата.

Пролетните дъждове, придошлата река и необичайно големият брой лакоми зли мухи забавиха строежа, но в края на юни ниската конструкция на разпрострялата се нашироко хасиенда се виждаше откъм другия бряг, където Ч. Б. Уайтинг следеше хода на работата от кабинета си на най-горния етаж на семейната фабрика за ризи. Беше преди Четвърти юли, времето се засуши, настъпиха жеги, които унищожиха и последните зли мухи, когато дърводелците, свалили ризите си, изгорели на слънцето, яхнали „попа“ на покрива на хасиендата, започнаха да бърчат носове и да се поглеждат един друг подозрително. Каква, за бога, беше тази миризма?

Ч. Б. Уайтинг беше този, който лично намери подутото тяло на едър лос, което се разлагаше в плитчината, оплетено в коренищата на групичка дървета, пощадени от булдозера, за да могат да осигурят сянка и уединение на когото и да било откъм брега, където бе разположено градчето Емпайър Фолс, ако проявеше любопитство да разбере какво се върши на хасиендата. Още по-удивително от трупа беше това, че една друга купчина

боклук, която макар и по-малка от вече извозения по-рано, беше струпана точно на мястото, където имаше вдадена във водите на реката ивица земя, оформила в закътания към брега край вир, където гъмжеше от комари, а сега там бе и лосът.

Гледката на този просмукан от водата, разлагащ се боклук и вонята от него накараха Ч. Б. Уайтинг да се замисли над възможността да има враг и докато стоеше коленичил там, на брега на реката, той прехвърли в паметта си всички онези мъже, които той, баща му и дядо му бяха успели да разорят в нормалния ход на деловата си дейност. Списъкът не беше много къс, но освен ако не забравяше някого, никой в него не изглеждаше да е способен на това. Повечето от тях бяха незначителни люде с незначителни възможности, мъже, които биха могли да го застрелят, ако им се предоставеше такъв шанс – ако той се отбиеше примерно в тяхната квартална кръчма, когато са си пийнали здравата и се случеше да са въоръжени. Тук обаче ставаше въпрос за неприязън от друг характер. Някой очевидно смяташе, че на всичките боклуци в окръг Декстър мястото им е на прага на Ч. Б. Уайтинг и бе достатъчно убеден в това, за да събира тези боклуци (не особено приятна задача) и да ги пренася там.

Дали лосът беше умрял в резултат от случайно стечение на обстоятелствата? Във врата на животното имаше дупка от курушум, което би могло да означава много неща. Може би онзи, който изхвърляше боклука, беше застрелял и лоса и го беше оставил там нарочно. Но от друга страна пък, възможно е животното да е било застреляно някъде другаде от някой браконьер – и всъщност цяло едно семейство браконieri, Минти, живееха в Емпайър Фолс. Може би раненото животно се бе опитало да прекоси реката, бе се изтощило при този си опит, бе се удавило и се бе спряло долу, под хасиендата.

Ч. Б. Уайтинг прекара останалата част от следобед подпрян на коляно само на метър от загиналото животно, опитвайки се да стигне до някакво заключение за самоличността на врага. Почти веднага, когато застана там, една картонена чашка доплава и се завря между задните крака на лоса. През следващия час доплаваха торбичка от супермаркета, полюляваща се празна бутилка от кока-кола, ръждясала масльонка, огромно заплетено

кълбо от риболовно влакно и, ако не грешеше, човешка плацента. Всичко това се оплете в излъчващия смрад лос. От мястото, където беше коленичил, Ч. Б. Уайтинг едва имаше възможност да види един малък участък от Железния мост, като през следващия половин час стана свидетел на това как половин дузина хора, минаващи в автомобили и пеш, хвърляха всякакви неща в реката, докато я прекосяваха. Той преброи наум мостовете, които бяха построени в горното течение на река Нокс (осем), както и фабриките, заводите и няколкото малки фирми, чиито задни дворове излизаха на реката (десетки). Познаваше от личен опит изкушението да искаш да изхвърля боклуци във водата, когато слънцето залезе. Поколения на семейство Уайтинг бяха изливали бои и други химикали в реката, като бяха оцветявали брега ѝ чак до Феърхейвън, една община, която едва ли би могла да се оплаче, при положение че и техният текстилен завод десетки години демонстрираше свършено същото безразличие към своите съседи по-надолу по течението. Оплакванията, както Ч. Б. Уайтинг знаеше, неизбежно водеха до обвинения, обвиненията придобиваха гласност, гласността водеше до разследвания, разследванията – до съдебни спорове, съдебните спорове изискваха разходи, а разходите водеха до приюта за бедни.

Въпреки всичко не можеше да се позволи да продължава точно това изхвърляне на боклука. Човек здравомислец, Чарлс Бомонт Уайтинг стигна до благоразумно заключение. В края на втория час, който прекара приклепнал на брега на реката, той стигна до заключението, че несъмнено има враг, и че той не е друг, а самият Господ Бог, който беше създал реката по такъв начин – тясна и бързо течаща в горното течение, разширяваща се и забавяща скорост при Емпайър Фолс, – че всякакъв род хорски лайна да стават негови, на Чарлс Бомонт Уайтинг. И което бе още по-лошо, той си мислеше, че разбира защо Господ е избрал този план. Той го беше съставил предварително, за да го накаже, защото е зарязал всичко най-хубаво от себе си в Мексико преди толкова много години и впоследствие се бе превърнал в човек, който можеше да бъде сбъркан с баща му.

Това бяха нерадостни мисли. Може би, мина му през ума на Ч. Б., не беше възможно да имаши приятни мисли, когато човек

е толкова близо до разлагащ се лос. Въпреки това продължи да клечи там, а течението на реката с ромон му предаваше шифровано съобщение, което той смяташе, че всеки миг ще разбере. В действителност днешните му неприятни мисли не бяха първите, които го спохождаха напоследък. Още от момента, в който беше решил да построи новата си къща, сънят му беше разстроен от сънища, от които се будеше по няколко пъти нощем, а понякога се оказваше застанал пред тъмния прозорец на спалнята си, загледан към земята на семейното имение на Уайтингови, без да има спомен, че се е събудил и е пресякъл стаята. Останал беше с отчетливо впечатление, че сънят – независимо от това какво бе сънувал – още оставаше при него, макар подробностите да му се бяха изгубили. Дали не беше водил много важен разговор с някого? Но с кого?

През деня, когато мислите му трябваше да са заети с непрестанните изисквания на ежедневните дейности на двете фабрики, той често и разсеяно разглеждаше строителните планове на хасиендата така, сякаш беше забравил някакъв изключително важен елемент. През миналия месец вниманието му толкова се беше раздвоило, че бе помолил баща си да идва от целулозно-хартиената фабрика един ден седмично само докато бъде завършена къщата. Сега тук, долу, край реката, с разстроени мисли вероятно заради близостта на разлагащия се лос, той бе започнал да се съмнява дали идеята да построи тази къща е била толкова добра. Хасиендата с художествено ателие до нея определено представляваше покана към неговото предишно аз, към онзи Чарлс Бомонт Уайтинг – Бо Хубавеца, както го бяха наричали неговите приятели там, който той беше зарязал в Мексико. И точно с този Бо Хубавеца, мина му през ума сега, беше разговарял във всички онези сънища. Даже нещо още по-лошо – точно за този по-млад аз, на когото бе изменил, строеше сега хасиендата. Беше се уверявал, че ателието ще е за сина му, при положение че един ден имаше щастието да му се роди син. Беше си разрешил да изрази протеста си само дотолкова. Ателието щеше да е неговият подарък за момчето, едно мълчаливо обещание, че неговият син никога няма да бъде принуден от нуждата или от лоялност да измени на истинската си съдба. Но, естест-

вено, както разбираше сега, всичко това беше лъжа. Беше искал това ателие за себе си или по-скоро за онзи Чарлс Бомонт Уайтинг, за когото се смяташе, че или е мъртъв, или живеее живот, изпълнен с поезия и разврат в Мексико. Докато всъщност той живееше един живот, в който трябваше да изпълнява дълга си в целомъдрие в Емпайър Фолс, щата Мейн. Непосредствено след това шокиращо осъзнаване на положението последва и друго. Посланието, което реката му бе шепнала, докато бе стоял там на колене целия следобед, бе една-единствена дума на подкана. „Ела“, носеше се в ромона на водата и сега не можеше да сбърка звуците: „Ела... ела... ела.“

Същата тази вечер Ч. Б. Уайтинг доведе баща си и стария Илайджа на строителната площадка. До този момент той бе пазил в пълна тайна къщата, без сам да знае защо. Сега знаеше. Двамата с Хонъс настаниха дядо му, който не беше излизал от пристройката за кабриолети от цял месец, върху един пън, където той тутакси потъна в дълбок, кротък, изпълнен с газове сън, докато Ч. Б. покани баща си да разгледа конструкциите и сводовете на новостроящата се къща. Да, призна той, наистина цяло да представлява една дяволска мексиканска работа. Самостоятелната постройка, обясни, щяла да представлява къща за гости, нещо, което той фактически беше решил, че ще е така, едва същия ден следобед. До такава степен го бяха изплашили подканващите думи на реката. Когато приключиха обиколката на хасиендата, Ч. Б. Уайтинг заведе баща си долу, до брега на реката, и му показа купчината боклуци, която беше пораснала от сутринта, и лоса, който още повече се бе подул. От мястото, на което бяха застанали, Ч. Б. можеше да вижда както лоса, така и стария Илайджа, който продължаваше да спи, като от време на време се надигаше на единия си бут единствено под въздействието на газовете си, и макар и Ч. Б. да не можеше по никаква логика да носи отговорност нито за едното, нито за другото, той усети как нещо се надигна в дъното на гърлото му с привкус на отвращение към самия себе си. И все пак, каза си той, приятният вкус на контрасамообвинение в задния край на езика е за предпочитане пред това да изхвърли създаденото от баща му и дядо му през целия им живот, като се улови, че изпитва

към двамата мъже искрена обич, особено към баща си, когото винаги беше обичал и на чието солидно, практично, изпълнено с увереност присъствие можеше да разчита, за да се освободи от сегашната си паника.

– *Настина е Господ Бог, така е – съгласи се Хонъс, след като Ч. Б. му изложи своята теория за врага; после двамата се загледаха за малко в различните останки от органични материали, които изплуваха по течението, преди да се спрат на спокойствие край лоса. По-възрастният Уайтинг беше религиозен човек, за когото Господ беше полезен, за да се обяснява с него всичко, което иначе нямаше решение. – Най-добре е ти да решиш какво да правиш и с Него.*

Хонъс предложи на сина си да наеме геолози и инженери, за да проучат проблема и да препоръчат редица мерки. Този съвет се оказа отличен и инженерите, които бяха предупредени срещу Кого се възправят, се оказаха добросъвестни. Освен безброй огледи на обекта те анализираха целия район по геоложките и топографските карти и дори прелетяха със самолет по цялата дължина на реката от самата канадска граница до мястото, където тя се вливаше в Залива на Мейн. Както и други реки, и река Нокс беше едно от най-слабите постижения на Бога, широка и ленива там, където трябваше да е тясна и бърза, и инженерите се съгласиха с мнението на човека, който ги беше наел, че точно основният пропуск в проекта на Господ осигуряваше възможност на всяка картонена чашка, изхвърлена между границата и Емпайър Фолс, със сигурност да бъде изхвърлена от водите върху бъдещата морава на Ч. Б. Уайтинг. Това беше лошата новина.

Добрата новина беше, че това не трябваше задължително да е така. Мъже с въображение бяха подобрявали проектите на Бога почти цели два века, така че нямаше никаква причина да не се коригира и този. След като армейският инженерен корпус на Съединените щати бе успял да накара проклетата Мисисипи да тече там, където военните искаха, една пиклива речичка като Нокс можеше да бъде променена по тяхна приумица. За нула време бяха готови със своя план. На няколко мили на север и на изток от Емпайър Фолс реката рязко, безразсъдно правеше остър завой, преди да се извие обратно в посоката, откъдето идваше, в про-

дължение на няколко мудро виещи се мили, като голяма част от водите ѝ се оттичаха в мочурливите низини на север и на запад от града, където армии зли мухи се рояха всяка пролет, последвани от не по-малко на брой комари през лятото. Гледано от въздуха, абсурдността на всичко това ставаше ясна. Това, което водата иска да направи, обясниха инженерите, беше да тече надолу по възможно най-правия път. Една река започваше да криволочи, когато нейните най-добри намерения биваха осуетени. Това, което пречеше на Нокс да тече в идеално права посока, беше една тясна ивица земя – всъщност скала, – която местните жители наричаха Барьерата Робидо, оголена, надигнала се над пръстта неравна скална маса, която би могла да се приеме за живописна, ако намерението на човек беше да построи лятна вила над отвесния склон, обърнат към реката, а не да го обработва, както собствениците на земята вироглаво се бяха опитвали да правят няколко поколения наред. Накрая, естествено, реките постигат своето; накрая – да речем, след няколко хиляди години – Нокс щеше да успее да си пробие път през меандъра.

Ч. Б. Уайтинг не беше склонен да чака и беше насърчен, научавайки от своите инженери, че ако можеше да се намерят пари, за да се пробие тунел в най-тясната част на Барьерата Робидо, реката би трябвало да потече в идеална права линия в рамките на календарната година, като увеличената ѝ скорост надолу по течението при Завоя на Уайтинг щеше да е достатъчна да отнесе огромна част от боклуците (в това число и стария лос) по течението до бента във Феърхейвън, където му беше мястото. Всъщност експертите на Ч. Б. Уайтинг приведоха пред щатските власти доводи по време на набързо свиканите при затворени врати изслушвания за това, че Нокс ще стане една по-добра река – по-бърза, по-красива, по-чиста – за всички общини по нейните брегове. Освен това, когато по-малко количество от водите се отклонява в мочурищата, щатът ще се облагодетелства от придобиването на няколко хиляди декара земя, която ще може да се използва и за други цели освен за развъждането на насекоми. Никое истинско екологично движение в щата Мейн не би просъществувало десетки години, така че планът не срещна никаква сериозна съпротива, макар че експертите действително признаха – с приглушени

гласове и сега вече конфиденциално, – че една такава по-оживена река може да стане твърде оживена. Нокс, както повечето реки в щата Мейн, беше склонна към това да причинява наводнения, особено напролет, когато топлите дъждове топяха твърде бързо натрупаните снегове в северните райони.

Едно по-реално препятствие пред промените, планирани от Ч. Б. Уайтинг, беше, че Барьерата Робидо, кой знае защо, е била недогледана, когато предходните поколения на семейство Уайтинг са изкупували земите покрай реката. Въпросният парцел беше собственост на семейство на име Робидо, чийто нотариален акт е бил издаден още през миналия век. Но и тук съдбата се усмихна на Ч. Б. Уайтинг, защото семейство Робидо се оказаха не само алчни, но и невежи – точно тази комбинация, която бе необходима при дадените обстоятелства. На по-сведущи хора най-вероятно би им се видяло подозрително каква полза може да има от имота им, когато към тях се обърнат адвокатите на някой богаташ – на Робидо очевидно това не бе направило впечатление. Техният най-голям страх беше, че Ч. Б. Уайтинг може лично да дойде да огледа земята, която те му продаваха, да види колко негодна е тя за селскостопанска обработка – единственият начин, по който те си представяха, че тя може да се използва, и начаса да се откаже от сделката.

Той нямаше такива намерения и купи техния парцел на цена, която на тях им се стори удивителна, и те дълги години след това продължаваха да вярват, че са изиграли един от най-богатите и най-влиятелни хора в щата Мейн, който с покупката си на Барьерата Робидо само беше доказал нещо, което те винаги бяха знаели – че богатите не са чак толкова умни, дявол да ги вземе. Ч. Б. Уайтинг, от друга страна пък, след като самият се бе освободил от страховете си, стигна до заключение не по-малко съмнително – че е прецакал не само семейство Робидо, които го бяха държали в неизгодна позиция, като бяха твърде невежи, за да подозират това, но и Господ, в чиято река сега щеше да внесе подобрения.

Взривяването на Барьерата Робидо на десетина километра нагоре срещу течението се усети чак в Емпайър Фолс, а през онзи августовски ден, когато взривните работи приключиха, Ч. Б.

Уайтинг коленичи на речния бряг пред току-що завършената си къща и с гордост остана да наблюдава как изпълнените с нова сила потоци вода отнасяха и последните остатъци от лоса заедно с постоянно натрупващата се купчина картонени кутии от мляко, пластмасови бутилки и ръждясали консервни кутии от супа, като всички те изплаваха и потъваха, повлечени на юг към нищо неподозиращия Феърхейвън. Реката вече не ромолеше с отчаяние, както бе правила по-рано през това лято. Тя с нови сили сподавено се кикотеше и ликуваше, доволна от неговата инициатива. Зарадван от резултата, той запали пура, пое дълбоко свежия летен въздух и спря погледа си върху стройната жена до него, чието име не по случайно съвпадение на обстоятелствата беше Франсин Робидо.

Франсин беше будна, амбициозна млада жена, наскоро завършила колежа „Колби“², десетина години по-млада от Ч. Б. Уайтинг, която до деня, в който нейните родители извършиха сделката и продадоха на бъдещия ѝ съпруг Барриерата Робидо, никога не го беше виждала, макар че, разбира се, беше слушала за него. Самият Ч. Б. също беше завършил „Колби“, както и баща му, и дядо му, докато Франсин беше първата от рода Робидо, която беше продължила образованието си след гимназията. Благодарение на стипендията беше излязла от „Колби“ като човек, който вече не можеше да бъде разпознат, че е от семейство Робидо, с цялостното си поведение, с начина си на говорене и маниерите си – нещо, което разгневи семейството ѝ, което никога не би ѝ позволило да отиде да следва, ако знаеше с какво презрение щеше да се отнася към тях, когато се върнеше у дома. Едно бедно момиче, попаднало сред богатите, Франсин Робидо внимателно беше наблюдавала, а след това беше възприела техните обноски на масата, усета им за модата, гласовите им способности и личната им хигиена. В „Колби“ тя се научи освен това и да флиртува.

На приглушената светлина в кантората на адвокатите му, със стени, отвсякъде наредени с книги, на Ч. Б. Уайтинг, който

² Основан през 1813 година частен елитен хуманитарен университет в щата Мейн, едно от първите 12 подобни учебни заведения. – Бел. прев.

не бе поглеждал жена сериозно, откакто се бе върнал в Мейн, му хареса външността на Франсин Робидо. Освен това той приятно се зарадва, че и тя е завършила „Колби“, и се учуди че Франсин, изглежда, разбираше, че той маме семейството ѝ, но не намира за необходимо да протестира срещу това. Всеки път, когато погледнеше към нея, всеки път, когато тя започваше да казва нещо, Ч. Б. оставаше все по-впечатлен, защото момичето изглежда бе в състояние да даде, без да демонстрира непоследователност – израз на това, че внимателно го наблюдава, при все че в друг свой стил внушаваше мисълта, че може би, доколкото това я касаше, той дори не беше в стаята. Може би беше, може би не беше, не се знаеше. За да се разреши въпросът дали той се намира там или не, взе решение да се ожени за нея, стига тя да приемеше това предложение.

Е, както се оказа, тя приемаше. Бяха бракосъчетани през септември, с което се предостави възможност на Ч. Б. Уайтинг до края на земните си дни да се опитва да си спомни какво точно имаше в изражението на Франсин Робидо, което толкова много му бе допаднало на приглушената светлина в кантората на адвокатите му. На естествена светлина тя изглеждаше доста мършава и както и толкова много други канадки от френски произход нямаше никаква брадичка, сякаш някой ѝ я беше откъртил. Освен това беше разбрал и че като се беше оженил за Франсин Робидо, това не бе дало окончателен отговор на въпроса дали той всъщност се намира или не в стаята. През онзи късен августовски следобед, когато запали пура, за да отбележи тържествения момент, и бъдещата му жена стоеше редом с него, Ч. Б. Уайтинг внимателно бе огледал годеницата си. Мъжете от рода Уайтинг, всички родени с безпогрешен нюх за бизнес, неизменно биваха привлечени като пеперуди от пламъка към едничката жена на света, която щеше да приеме като най-благороден стремеж в живота си това да им причини изключителни страдания, тази жена, която щеше да остане привързана към съпруга си със същото непоколебимо упорство, с което монахините биват привързани към страданията Христос. Понеже беше напълно запознат със семейната история, Ч. Б. Уайтинг разбираемо проявяваше предпазливост към брачния живот. От време на време баща му

му припомняше, че ще му е нужно да има наследник – но тогава Ч. Б. преценяваше положението на баща си и дядо си и не беше много сигурен в това. Защо да не се сложеше край на ужасния цикъл на страданието точно сега? Какъв смисъл имаше в това на бял свят да се появяват нови мъжки чедра на рода Уайтинг, след като им беше предопределено да живеят живот на брачен тормоз?

И тъй Ч. Б. Уайтинг оглеждаше критично Франсин Робидо, опитвайки се да си представи някой ден в бъдещето, когато можеше да поиска да я пребие от бой с някоя лопата. Слава Богу, той не успя да нарисова живо в съзнанието си такава сцена. Кажу-речи най-доброто, което може да направи, беше да размишлява върху въпроса дали не е било евентуално неблагоприятно да започне война с Бога. След като Той можеше да ти стовари на главата един нежелан лос, можеше ли нещо да Го възспре да не ти натресе и нещо по-лошо? Да речем примерно една нежелана жена? Само че всъщност я желаеше. Почти беше сигурен в това.

В главата на бъдещата му невеста се въртяха други мисли.

– Това може да стане прекрасно място, където да построим една беседка белведер, Чарли – рече тя, сочейки с финия си показалец мястото на половината път до брега. Понеже той не ѝ отговори веднага, Франсин Робидо повтори репликата си и този път бъдещият ѝ съпруг реши, че долавя по-остър тон в гласа ѝ. – Чу ли ме какво те попитах, Чарли?

Беше я чул. В интерес на истината, макар че нямаше нищо против беседките белведер, той не беше завладян от идеята да издигне такава постройка като архитектурен компаньон на една хасиенда. Въпросните естетически резерви обаче не бяха единствената причина за неговата нерешителност. Не, причината, поради която той не отговори, беше, че никой досега не бе го наричал Чарли. Още от детските си години той винаги бе наричан Чарлс и по-специално майка му твърдо държеше на това, че чудесното име, което му беше дала, не бива да се изопачава с такива прости прозвища като Чарли или, още по-лошо, Чък. За кратко, докато следваше, приятелите му го бяха наричали Бомонт, докато в Мексико бе известен като Бо Хубавеца. Напоследък деловите му познати говореха за него като за Ч. Б., но

те правеха това почитателно и никога не биха си позволили да се обърнат към него с Чарли.

Очевидно сега беше моментът да се внесе ред по този въпрос, но докато обмисляше по какъв начин най-добре да обясни, че предпочита Чарлс вместо Чарли, той осъзна, че моментът „сега“ вече беше останал в миналото. Странно. Ако някой друг го бе нарекъл Чарли, щеше да го поправи, преди гласът на този човек да бе получил възможност да притихне, ала, кой знае защо, с тази жена, която бе помолил, превил коляно, да стане негова невеста, се бе позабавил. Той пропусна един миг, след това още един и още един и Чарлс Бомонт Уайтинг осъзна, че едно ново чувство го бе оставило безмълвен. В началото обърна внимание само на неприятното усещане, но след това го определи. Това чувство беше страх.

– Аз те попитах... – започна за трети път бъдещата му жена.

– Да, скъпа. Отлична идея – съгласи се Чарлс Бомонт Уайтинг и в този съдбовен миг той се превърна в Чарли Уайтинг. По-късно през живота си обичаше да коментира доста мрачно, че при всички случаи, когато е на различно мнение от жена си, винаги имаше правото на последна дума, която беше – всъщност бяха две думи – „Да, скъпа“. Ако бе знаел колко пъти ще повтори тази фраза пред тази жена, как тя ще се превърне в мантрата на техния брак, той можеше да си припомни подканата на реката и да се повери на течението ѝ, без да отлага, и да последва лоса надолу във водата, като с това си спести толкова много страдания, както и парите, с които тридесет години по-късно щеше да купи револвера с цел да сложи край на своя живот.

– А имаш ли нещо против и да угасиш тази ужасна пура? – добави Франсин Робидо.

ЧАСТ ПЪРВА

Първа глава

Грил-бар „Емпайър“ представляваше продълговата и нисичка постройка с прозорци, които се простираха по цялата дължина, а понеже съседната сграда, дрогерията „Рексол“, беше обявена за неизползваема и срината със земята, сега вече беше възможно да седиш на бара за хранене и да гледаш право пред теб към Емпайър Авеню чак до стария текстилен завод и фабриката за ризи в съседство. Сега и двете бяха изоставени, вече почти две десетилетия, макар че техните тъмни, застрашително издигащи се силуети в долния край на улицата, която леко се изкачваше нагоре, продължаваха да привличат погледа. Естествено, нищо не пречеше на никого да гледа в другата посока по Емпайър Авеню, но Майлс Роби, съдържателят на ресторанчето – както и неговия евентуален собственик, както се надяваше, – отдавна беше забелязал, че клиентите му рядко го правят.

Да, те съвсем естествено предпочитаха да се заглеждат там, където, улицата както буквално, така и символично стигаше до една мъртва точка при завода и фабриката – неоспоримото материално възплъщение на миналото на градчето – а тъкмо това хипнотизиращо въздействие на старите изоставени постройки укрепваше решимостта на Майлс да продаде грил-бар „Емпайър“, независимо от това колко малко пари щеше да спечели от това, стига само ресторантът да си останеше негов.

Точно зад фабриката и завода течеше реката, която преди много време ги беше задвижвала, и Майлс често се питаше дали ако тези стари постройки бяха съборени, градчето, което беше израснало покрай тях, би се видяло принудено да си представи бъдещето си? Вероятно не. Само една ограда от телена мрежа беше останала на мястото на дрогерията „Рексол“, което, както Майлс предполагаше,